

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ
The Roles and Duties of Special Case Officers under the Special Investigation Law

วีรพันธ์ สีเหมือนทอง (Weerapun Simuentong)¹ สุพัตรา แพนวิชิต (Supatra Phanwichit)²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษของหน่วยงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย (2) ศึกษา วิเคราะห์บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 (3) วิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า (1) กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ซึ่งถือว่าเป็นผลโดยตรงต่อการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีพิเศษ (2) พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษไว้อย่างชัดเจน ทำให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษไม่มีขอบเขตแน่นอน (3) ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้แก้ไขกฎหมายให้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ การสืบสวนสอบสวน คดีพิเศษ

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

This independent study aims to (1) study the concepts, theories, and roles of special case inquiry official of foreign special investigation compared with Thailand. (2) study and analyze roles and duties of Special Case Inquiry Official and Special Case Officer under the Special Case Investigation Act, B.E.2547 (2004) (3) analyze and propose appropriate recommendations to amend, roles and duties of the Special Case Officers to be appropriate and efficient. The results showed that (1) the power to conduct investigation of special cases was the duty of the Department of Special Investigation or the duty of the Public Prosecutor. And the Department of Special Investigation was an independent agency with autonomy that makes collecting evidences. (2) The Special Case Investigation Act, B.E.2547 (2004) had not clearly define the roles and duties of the special case officers, causing the authority of the Special Case Officer to be boundless. And (3) The research results recommended that the law to clearly defined the roles and duties of the special case officers for appropriate and efficient work.

Keywords: Special case Officer, Investigation, Special case

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

สืบเนื่องจากสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการก่ออาชญากรรม ซึ่งพัฒนาจากการใช้ความรุนแรงเป็นอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก การใช้เทคโนโลยีคุณภาพสูงและช่องว่างของกฎหมายปิดบังความผิดของตน มีอิทธิพลและเครื่องข่ายองค์กร โยงใยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี จึงต้องมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นโดยอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “DEPARTMENT OF SPECIAL INVESTIGATION” มีชื่อย่อว่า “DSI” ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ พัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการปฏิรูประบบราชการ ทำให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับความเป็นธรรมและประโยชน์สูงสุด โดยที่มีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีพิเศษ โดยกำหนดให้คณะกรรมการคดีพิเศษมีอำนาจในการออกข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการและลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทำให้กระบวนการยุติธรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนนอกจากตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษแล้ว ยังมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษซึ่งตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษไว้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไว้ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ดังนี้

1. กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าคดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ (สืบสวนก่อนเป็นคดีพิเศษ) ตามมาตรา 21 ววรรคหนึ่ง (1) ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนคดีดังกล่าว ตามมาตรา 23/1 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไว้ โดยมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนความผิดอาญาที่เป็นคดีพิเศษ และมีอำนาจสืบสวนกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าคดีใดจะเป็นคดีพิเศษ (ก่อนที่เป็นคดีพิเศษ) ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่วนอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ กฎหมายมิได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะ กฎหมายกำหนดเพียงให้มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย จึงมีปัญหากับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษซึ่งไม่มีขอบเขตที่แน่นอน ทำให้เกิดปัญหากับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษในการปฏิบัติงาน ทั้งที่ควรระบุให้ชัดเจนว่า หน้าที่ลักษณะใดบ้างที่เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจกระทำได้ เช่น หน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบสวนหาพยานหลักฐาน ยึด อาวุธและการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษสามารถช่วยเหลือได้เพียงใด กรณีใดเป็นอำนาจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10 The 10th STOU National Research Conference

เฉพาะของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ไม่สามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษทำการแทนได้ จึงควรกำหนดขอบเขตบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 หากไม่ระบุให้ชัดเจนอาจเกิดข้อโต้แย้งถึงอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ อาจมีผลกระทบต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและบทบาทอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษของหน่วยงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย
2. ศึกษา วิเคราะห์บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
3. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยจะศึกษาและวิเคราะห์ถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ โดยพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อมูลจากบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตำรา รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อหาแนวทางในการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

ผลการวิจัย

ตั้งแต่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2547 ถึงปัจจุบัน กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีพิเศษมาดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ของกฎหมายทั้งสิ้น 2,731 คดี ในจำนวนดังกล่าวสอบสวนเสร็จสิ้นจำนวน 2,508 คดี คิดเป็นร้อยละ 91.83 ในจำนวนคดีพิเศษที่สอบสวนเสร็จแล้วดังกล่าว 1,123 คดี เป็นคดีพิเศษที่มีมูลค่าความเสียหาย หรือผลประโยชน์ที่สามารถปกป้อง รักษา และเรียกคืนให้แก่รัฐ ประชาชน จำนวน 535,860.954 ล้านบาท นอกจากนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษยังได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนก่อนเป็นคดีพิเศษ จำนวน 3,092 เรื่อง ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเสร็จแล้ว 2,961 เรื่อง ในจำนวนนี้เรื่องใดที่สืบสวนแล้วเป็นอำนาจหน้าที่และเข้าลักษณะเป็นคดีพิเศษกรมสอบสวนคดีพิเศษรับเป็นเรื่องคดีพิเศษที่สอบสวนต่อ ส่วนเรื่องใดที่ผลการสืบสวนไม่เข้าข่ายเป็นคดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กรมสอบสวนคดีพิเศษจะดำเนินการส่งให้พนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือส่วนราชการอื่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อันเป็นการเสริมการปฏิบัติด้านคดีอาญาให้หน่วยงานอื่นสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วย

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ พบว่า

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีบุคลากรที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดอาญาที่เป็นคดีพิเศษออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวนคดีความผิดอาญาที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เป็นคดีพิเศษ 2. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษตามที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ซึ่งบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีลักษณะใกล้เคียงกับ สำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (Federal Bureau of Investigation หรือ FBI) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีบุคลากรแบ่งออกเป็น 2 ประเภทเช่นกัน ได้แก่ 1. Professional Support Personnel ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานสนับสนุน เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ ช่างเทคนิค นักภาษาศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ นักบัญชี หรือนักวิศวกร เป็นต้น 2. Special Agents เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเต็มในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) โดยตำแหน่ง Professional Support Personnel เจ้าหน้าที่งานสนับสนุนของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) ต่างกับเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คือ ไม่ได้ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) โดยตรง ส่วนหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของประเทศญี่ปุ่น (Special Investigations Department หรือ SID) ตั้งขึ้นในสำนักงานอัยการ มีพนักงานอัยการทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีที่สำคัญหรือคดีพิเศษเป็นหลัก

2. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษยังไม่มีบทบาทเท่าที่ควร เนื่องจากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษไว้โดยเฉพาะ กฎหมายกำหนดเพียงให้มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ทำให้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษไม่มีขอบเขตแน่นอน ทั้งที่ควรระบุให้ชัดเจนว่า หน้าที่ลักษณะใดบ้างที่เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจกระทำได้ เช่น หน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง หน้าที่ในการสืบสวน หน้าที่ในการค้น ยึด อาศัย และการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษสามารถช่วยเหลือได้เพียงใด กรณีใดเป็นอำนาจเฉพาะของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ไม่สามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษทำการแทนได้ ดังนั้น ควรกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษให้เกิดความชัดเจนขึ้น เช่น มีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบสวน สอบสวน อำนาจในการค้น ยึด อาศัย และในกรณีเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสอบสวนหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในคดีที่มีปัญหาของความสลับซับซ้อนหรือยุ่งยากในทางคดีหรือคดีที่มีลักษณะพิเศษ และเพิ่มเติมแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่เข้าร่วมสอบสวนหรือปฏิบัติร่วมกันกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งมีความเห็นไม่ตรงกันกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ก็ควรที่จะมีการพิจารณาและทำความเข้าใจของตนเองเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อที่จะให้มีการรวบรวมข้อมูลและมีการวิเคราะห์พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและทำความเข้าใจที่เหมาะสมเสนอต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

3. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ มีอำนาจเต็มในการกระทำการใดๆ ได้นั้น ก็ต่อเมื่อคดีนั้นเป็นคดีพิเศษแล้ว และพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มิได้ระบุไว้ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนั้น ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีข้อจำกัดและไม่มีกฎหมายรองรับ ทำให้ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษจะไม่มีอำนาจดำเนินการใดๆ ตามกฎหมาย ทำได้เพียงขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐหรือเอกชนในการขอเอกสารหลักฐาน โดยเฉพาะหากเป็นเอกสารทางการเงินมักจะถูกปฏิเสธ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดอำนาจในการขอไว้หรือในการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ มักจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้การได้มาซึ่งพยานหลักฐานในการกระทำความผิดในชั้นนี้ยังไม่มีน้ำหนัก ไม่น่าเชื่อถือและไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์การกระทำความผิดได้ ทำให้ประชาชนที่มาร้องเรียนหรือขอความเป็นธรรมต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้น มิได้รับความยุติธรรมเท่าที่ควร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

4. เพื่อให้บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเกิดความชัดเจน เหมาะสม และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ในส่วนที่เกี่ยวข้องอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ เช่น 1) กำหนดให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียน หรือร้องขอความเป็นธรรม 2) กำหนดให้มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดอาญาที่เข้าข่ายเป็นคดีพิเศษ เพื่อเสนอเป็นคดีพิเศษต่อไป 3) กำหนดให้มีอำนาจในการตรวจ ค้น หรือยึดอายัด ทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดในคดีพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีบุคลากรที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีความผิดอาญาที่เป็นคดีพิเศษ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ โดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งสามารถทำการสืบสวนสอบสวนได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(10) และ (11) แต่การเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มิได้มีอำนาจให้ทำการสืบสวนสอบสวนในทุกคดี แต่มีอำนาจเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 (1) (2)

ส่วนเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 23 วรรคสอง กำหนดให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมายในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของต่างประเทศ เช่น สำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง federal Bureau of Investigation หรือ FBI ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้นำมาเป็นต้นแบบ โดยสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) มีหน้าที่รักษากฎหมาย สืบสวนสอบสวนคดีกฎหมายของรัฐบาลกลาง ปกป้องสหรัฐอเมริกาจากการก่อการร้ายต่อต้านการลักลอบหาข่าวจากต่างประเทศ และยังมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือต่อหน่วยงานรักษากฎหมายอื่นทั้งในระดับรัฐบาลกลาง รัฐท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานรักษากฎหมายต่างประเทศ

สำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) มีหัวหน้าหน่วยงาน คือ ตำแหน่งผู้อำนวยการ ซึ่งรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ประธานาธิบดีแต่งตั้งผู้อำนวยการ โดยคำแนะนำและความเห็นชอบของวุฒิสภา มีวาระการดำรงตำแหน่งได้สูงสุด 10 ปี นอกจากนี้ยังมีตำแหน่งรองผู้อำนวยการ 1 ตำแหน่ง ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการ FBI และในแต่ละส่วนงานจะมีผู้ช่วยผู้อำนวยการ FBI เป็นหัวหน้าส่วนงานนั้นๆ

บุคลากรของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) ไม่มียศแต่มีคำนำหน้าว่า Agent โดยแบ่งบุคลากรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. **Professional Support Personal** เป็นเจ้าหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของ Special Agent ปฏิบัติงานในสำนักหรือในกองต่างๆ ซึ่งมีได้ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) โดยตรง เช่น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เจ้าหน้าที่ธุรการ ช่างเทคนิค นักภาษาศาสตร์หรือผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ นักบัญชีหรือนักวิศวกร เป็นต้น

2. Special Agent เป็นผู้มีอำนาจเต็มในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) ซึ่งต้องมีคุณสมบัติเป็นคนสัญชาติอเมริกัน มีอายุตั้งแต่ 25 ปี ขึ้นไป และมีสมรรถภาพร่างกายที่แข็งแรง สำเร็จการศึกษาขั้นต่ำในชั้นปริญญาตรีและจะต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรม The FBI Academy in Quantico ซึ่งจะสอนวิชาการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว การฝึกการใช้อาวุธ ฯลฯ ซึ่งบุคลากรประเภทนี้มีอำนาจสืบสวน

เห็นได้ว่า ตำแหน่ง **Professional Support Personal** เป็นเจ้าหน้าที่สนับสนุนงานของ **Special Agent** มิได้ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) โดยตรง ต่างกับตำแหน่ง เจ้าหน้าที่คดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่กำหนดให้มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษเพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมายกล่าวคือ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษได้ก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มอบหมายให้กระทำการดังกล่าวได้ หากมิได้รับมอบหมายจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็มิได้มีอำนาจกระทำการใดๆ ในทางคดีได้เลย

ส่วนหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของประเทศญี่ปุ่น อยู่ในสังกัดสำนักงานอัยการญี่ปุ่น และสำนักงานอัยการญี่ปุ่นอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แม้ตามโครงสร้างสำนักงานอัยการญี่ปุ่นอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมแต่ในความเป็นจริงการจัดการคดีและการสอบสวนคดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมไม่มีอำนาจแทรกแซงการทำงานของพนักงานอัยการได้

หน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของญี่ปุ่น กำหนดให้พนักงานอัยการทำหน้าที่สอบสวน โดยมีหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาชญากรรม คดีฉ้อโกงบริษัท คดีปั่นหุ้น และคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามพนักงานอัยการที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนยังมีจำนวนน้อยและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่พอเพียงกับคดีจึงทำให้หน่วยงานดังกล่าวยังไม่มียุทธศาสตร์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

ตารางเปรียบเทียบด้านบุคลากรของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษของไทยและต่างประเทศ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ของประเทศไทย		Federal Bureau of Investigation หรือ FBI ของประเทศสหรัฐอเมริกา		Special Investigations Department หรือ SID ของประเทศญี่ปุ่น	
ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่	ตำแหน่ง	อำนาจหน้าที่
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ	มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน คดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547	Special Agent	มีอำนาจเต็มในการสืบสวนสอบสวนคดีที่อยู่ในอำนาจของของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) เช่น สืบสวนสอบสวนคดีกฎหมายของรัฐบาลกลาง ปกป้องสหรัฐอเมริกาจากการก่อการร้ายต่อต้านการลักลอบหาข่าวจากต่างประเทศ เป็นต้น	พนักงานอัยการ	ทำหน้าที่สอบสวนคดีที่สำคัญ เช่น สอบสวนคดีอาชญากรรม คดีบริษัท คดีหุ้น และคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ	มีหน้าที่ในการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ ตามที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย	Professional Support Personal	เป็นเจ้าหน้าที่งานสนับสนุนคอยช่วยเหลือ Special Agent แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีของสำนักงานสืบสวนสอบสวนกลาง (FBI) โดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการช่างเทคนิค นักภาษาศาสตร์ หรือผู้เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ นักบัญชี หรือนักวิศวกร		

2. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไว้ โดยมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนความผิดอาญาที่เป็นคดีพิเศษ และมีอำนาจสืบสวนกรณี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

มีเหตุอันควรสงสัยว่าคดีใดจะเป็นคดีพิเศษ (ก่อนที่เป็นคดีพิเศษ) ตามมาตรา 23/1 และมีอำนาจพิเศษอื่น ๆ ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ส่วนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ กฎหมายมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ กฎหมายกำหนดเพียงให้มีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีพิเศษ เพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย จึงมีปัญหว่าการกำหนดให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่นั้นกฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อำนาจของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษจะกระทำได้เพียงใด ในการนี้นายธาริต เพ็งดิษฐ์ ซึ่งเป็นกรรมการและรองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษในขณะนั้น ได้ชี้แจงในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่า เจ้าหน้าที่คดีพิเศษยังไม่มีหน้าที่ใดๆเลย แต่จะเริ่มมีอำนาจได้ก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่และการมอบหมายนั้นจะถูกจำกัดด้วยถ้อยคำว่า “เพียงเท่าที่” คือมอบแค่ไหนก็ทำได้แค่นั้น และเมื่อมอบให้ทำเท่าที่มอบแล้ว จะไปทำอะไรก็จำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับว่าการที่จะไปทำเพียงเท่าที่มอบนั้น จะให้เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณีขึ้นอยู่กับมอบให้ไปทำอะไร เช่น ถ้าเรื่องที่มอบเป็นเรื่องของฐานฝ่ายปกครองก็เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือเรื่องของฐานะตำรวจหรือพนักงานสอบสวนก็เป็นตำรวจหรือพนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี เช่น ถ้าเป็นเรื่องการไปทำแผนที่เกิดเหตุเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งเป็นงานของพนักงานสอบสวน ก็ถือว่าหน้าที่นั้นทำในฐานะพนักงานสอบสวน แต่เพียงเท่าที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองผู้กระทำว่าเป็นการกระทำโดยชอบและยังเป็นการบังคับในความรับผิดชอบของการเป็นเจ้าพนักงานด้วย เจตนารมณ์สำคัญในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้งานด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษซึ่งเจ้าหน้าที่คดีพิเศษได้กระทำลงไปตามที่ได้รับมอบหมายจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นการสืบสวนสอบสวนที่ชอบด้วยกฎหมาย จากกรณีดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าอำนาจของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษไม่มีขอบเขตแน่นอน ทั้งที่ควรระบุให้ชัดเจนว่า หน้าที่ลักษณะใดบ้างที่เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจกระทำได้ เช่น หน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง สืบสวน หน้าที่ในการค้น ยึดอายัด และการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษสามารถช่วยเหลือได้เพียงใด กรณีใดเป็นอำนาจเฉพาะของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่สามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษทำการแทนได้

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากกรมสอบสวนคดีพิเศษมีภารกิจในการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน หรือที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ หรือคดีที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมหรือที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. แก้ไขข้อกฎหมายในเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มิได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนั้น หากมีประชาชนมาร้องเรียนหรือร้องขอความเป็นธรรมต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษก็จะไม่มีอำนาจดำเนินการใดๆ ตามกฎหมาย ทำได้เพียงขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐหรือเอกชนในการขอเอกสารหลักฐาน โดยเฉพาะหากเป็นเอกสารทางการเงินมักจะถูกปฏิเสธ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้กำหนดอำนาจในการขอไว้หรือในการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ มักจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

2. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คดีพิเศษให้เกิดความชัดเจนขึ้น เช่น มีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง อำนาจในการสืบสวนสอบสวน อำนาจในการค้น ยึดอายัดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดในคดีพิเศษ

3. กำหนดระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่เข้าร่วมสอบสวนหรือปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษแล้วมีความเห็นไม่ตรงกันกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ก็ควรที่จะให้อำนาจเจ้าหน้าที่คดีพิเศษในการทำความเห็นของตนเองเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาต่อไป

4. จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเป็นการเฉพาะภายในแต่ละชุมชน เพื่อเป็นการทำงานในเชิงรุก โดยมีเจ้าหน้าที่คดีพิเศษอยู่ประจำการที่ศูนย์ดังกล่าว โดยมีหน้าที่ในการหาข่าวในพื้นที่ชุมชน รวมทั้งทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในคดีที่อาจเข้าข่ายเป็นคดีพิเศษโดยให้รายงานข้อมูลข่าวที่น่าสนใจให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2548). คู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.

กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2551). พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 (แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2557). ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: กรมสอบสวนคดีพิเศษ.

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2562). DSI แลกผลการทำงานในรอบปี พ.ศ. 2562 “การดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ภายใต้การปฏิรูปประเทศและยุค Thailand 4.0”. กรุงเทพฯ: กรมสอบสวนคดีพิเศษ.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาญเชาว์ ไชยานุกิจ และศิริระ บุญภินันท์. (2541). โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น. บทบัณฑิต, 54, 2 (2541). 145-155.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2541). กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

คณิต ณ นคร. (2542). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

จันทิมา ธนาสว่างกุล. (2561). แนวทางการปฏิรูปกรมสอบสวนคดีพิเศษ. วารสารวิชาการ, 6, 1 (มิถุนายน-พฤศจิกายน 2561). 35-48.

ณรัชต์ เศวตนันทน์ และไพศิษฐ์ สังคหะพงศ์. (2543). ประวัติความเป็นมาของ FBI. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

ณรัชต์ เศวตนันทน์. (2554). ปัญหาในการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนคดีพิเศษกับพนักงานอัยการและอัยการทหารตาม พ.ร.บ.การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.

ทวีศักดิ์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2525). งานอัยการของประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

- นทีธร มีชัย และไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล. (2557). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปริญญานิราศนภากัย และตระกูล จิตวัฒนากร. (2562). สมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปิ่นพิสิษฐ์ วิศาลเสสธ. (2551). บทบาทและอำนาจหน้าที่ของอัยการ และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปาริชาติ เกษมอมร และ วีระพงษ์ บุญโอบาส. (2553). มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พงษ์สิทธิ์ อรุณรัตนกุล. (2549). พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. ศึกษากรณีมาตรการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ทรงอิทธิพล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรินทร์ ภาณุรัตน์. (2544). บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชญ์ เครื่องงาม. (2547). การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- วุฒิพงศ์ อาริราษฎร์. (2548). บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน: ศึกษาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรวิชัย ไชยภักดี. (2556). บทบาทพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547: ศึกษามาตรา 32. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.